

treble & **Pass**
STÅLE KLEIBERG

Concerto for Violin and Orchestra

- 1 Introduzione – Allegro 7:08
- 2 Adagio 8:48
- 3 Finale: Allegro 9:23

MARIANNE THORSEN

Concerto for Double Bass and Orchestra

- 4 Andante 9:39
- 5 Adagio 6:54
- 6 Finale: Allegro 9:02

GÖRAN SJÖLIN

TRONDHEIM SYMFONIORKESTER
Daniel Reuss

treble
& bass

concertos STÅLE KLEIBERG

Hybrid

SUPER AUDIO CD

5.1 surround + STEREO

NORSK
KULTURRÅD

NTNU

EAN13: 7041888514022

21⁵⁹

21599ACD

made in Norway 20©09 Lindberg Lyd AS

The two concertos presented in this recording were both commissioned by the Trondheim Symphony Orchestra, an orchestra with which Ståle Kleiberg has had an extensive collaboration over many years. He has been their composer-in-residence, and in 2003 the orchestra released a CD of several of his orchestral works.

The Trondheim Symphony Orchestra celebrates its centenary in 2009. However, the beginning of the modern professional orchestra dates back to 1947. Today it is one of Norway's leading orchestras, attracting and cooperating with outstanding international soloists and conductors. The international reputation of the orchestra is also high, following very successful tours of Germany, Austria, Spain, and the Czech Republic, and the orchestra has received excellent reviews for several of its numerous CDs. The present Super Audio CD is a good illustration of the entrepreneurial flair of the orchestra. It frequently commissions new orchestral repertoire, and occasionally records the best of it. By joining forces with the record company 2L, as well as with the Norwegian University of Science and Technology, where Ståle Kleiberg and Marianne Thorsen are both professors at the music department, the orchestra brings together institutions and individuals who stand for the same high artistic ideals as it does itself. As a result, it makes a most valuable contribution to Norwegian and international orchestral music as well as to the development of the cultural life of Trondheim and its environs.

Ståle Kleiberg was born in Stavanger in 1958. He lives in Trondheim, where he is professor of music at the Norwegian University of Science and Technology. His works are often to be found on concert programmes in Norway and abroad. Most of his works are composed to commission, many of them from out-

standing orchestras, ensembles and performers. Kleiberg's music is also well represented on CD, and several of the recordings have received outstanding international reviews.

Kleiberg's music is characterised by a highly distinctive form of extended tonality and by meticulous attention to coloristic details. This is especially the case in his orchestral works, including his first symphony, *The Bell Reef*, and his *Lamento: Cissi Klein in memoriam*, both released on CD with the Trondheim Symphony Orchestra in 2003.

Kleiberg has also composed several large-scale vocal works. His acclaimed opera *David and Bathsheba* was premiered in 2008, while his *Requiem – for the victims of Nazi persecution* is one of his most frequently performed works. In addition to the parts from the Latin Mass, specially commissioned texts by the Scottish poet and playwright Edwin Morgan are included. The work was performed in Washington National Cathedral on 11 September 2004, i.e. on the Memorial Day for the terrorist attacks on Manhattan and Washington DC. It was broadcast nationally in the US, recorded on CD with Washington National Cathedral's choir and chamber orchestra, and has since been given many international performances, including one in Kraków on 1 September 2008, i.e. on the anniversary of Hitler's attack on Poland. The *Requiem* is the principal work in a trilogy of compositions dealing with the same subject matter: the others are the orchestral work *Lamento: Cissi Klein in memoriam* and the cello concerto *Dopo*. *Dopo* was commissioned by the renowned chamber orchestra the Trondheim Soloists, who have taken it abroad on several of their tours, and also recorded it on CD, with their artistic director Øyvind Gimse as soloist.

Many of Kleiberg's works have a literary source. Poetic images often give rise to musical associations and these imagined sound worlds may in turn form the basis of the composer's

inspiration. One excellent example of this is the hour-long *Roseinduet* (The Rose Window) for narrator, organ and chamber orchestra, first performed in the Nidaros Cathedral, Trondheim in 1992, and later released on CD with Daniel Harding as conductor.

The **Violin Concerto** was composed in 2005, and is regarded by Kleiberg himself as one of his major works. It is in three movements with a large cadenza towards the end of the *finale*, and a smaller one towards the end of the second movement. During all three movements, a diversity of characters, moods and emotions are created through a process of thematic transformation, in which the opening phrases gradually evolve, develop and change their character. This technique of thematic metamorphosis is a distinctive feature of Kleiberg's orchestral and chamber music. In the opening of the *Violin Concerto* it is especially clear and easy to follow. The long notes of the solo violin at the very opening are succeeded by several bars on solo violin alone, giving the opening material a new rhythmic profile, and with it a subtly different character. In a seamless and organic manner, this is further developed in a new stage of thematic transformation, now with a sharper profile, and with the woodwinds shadowing the solo line. This in turn leads to a new, highly contrasted section, again introduced by the solo violin alone. This time the character is playful and a world away from the opening bars of the concerto, despite the fact that exactly the same succession of pitches is used. In other words, there is a clear diversity within unity, a principle that continues to inform the work, as the evolutionary thematic process gives rise to ever more radical transformations of the thematic material.

Elsewhere thematic transformations of the opening material are linked with quite new ideas, such as the polychordal string textures at the beginning of the second movement, yet another characteristic trait in Kleiberg's music. It is also typical of him to contrast a

homophonic section such as this with a section of translucent polyphony, in this case a duet between the solo violin and a contrapuntal line on oboe and flute. When the duet returns, the lines are inverted, with the solo violin playing the original woodwind line, and vice versa. The next entrance of the soloist is an extended cantabile section, where the orchestral background consists of minimalistic polymetric structures. Amidst these new ideas, the solo line can still occasionally be recognized as a transformation of the thematic material from the first movement.

The opening of the last movement is of a completely different character. The deliberate asymmetries of the phrase structure, give it a somewhat Stravinskian feel, while the subsequent cantabile solo line clearly alludes to, and is derived from, material in the previous movement, in its turn a transformation of material from the first movement. The dramatic goal of the finale, as well as of the work as a whole, is the extended solo cadenza towards the end. Here it may seem that the composer gives his imagination a free rein, but in reality the cadenza is strictly composed. The thematic process continues and finally leads to an orchestral stretto, which brings the work to its conclusion.

If we seek a stylistic reference point for this music, it is perhaps not fanciful to refer to its recovery of certain qualities that we associate with northern Europe during the first half of the twentieth century. Composers as different as Sibelius, Nielsen and Vaughan Williams all established unique dialogues with central European and French modernists, but in ways that allowed for a tone of lofty idealism, even at times of frank romanticism that was unavailable to the modernists themselves. Kleiberg seems to continue and to extend dialogues of this kind. He has never been a slave to fashion, but it is striking that the neo-romanticism that is his most natural mode of expression, has once again become a part of our general culture.

This neo-romanticism is a much less obvious feature of the **Double Bass Concerto**, composed in 1999 and premièred the following year. If anything, the Nordic tone here – a pastoral quality that approaches a kind of elementalism – seems to grow rather naturally from the medium itself. The combination of full orchestra and solo bass is a demanding one. Despite the size of a double bass and the volume we can get from a group of them, a single bass produces much less sound than any other member of the string family. Moreover, the instrument’s natural register and the proportions of its strings and neck do not allow it much in the way of natural agility. There are, however, other highly unique qualities of this instrument. Its long strings can produce far more natural harmonics than any other string instrument, and of a much better quality. In fact extensive melodies solely consisting of high natural harmonics can be played on this instrument, making it sound almost like a bark flute, and with the same naturally produced “blue notes”. Kleiberg utilizes this characteristic of the instrument in the middle and at the end of the first movement. Here, a folk-like melody, solely consisting of natural harmonics, is played by the solo bass, while the strings provide a shimmering background, also to a large degree made up of harmonics. There is a clear contrast between these rarefied sections, and the rest of the movement, especially the solid orchestral opening followed by a duet between solo bass and solo bassoon, a duet that is further developed in the polyphonic context of the last movement.

When the soloist enters in the second movement, it is again with a line made up of harmonics. But it continues with melodic phrases consisting of normal stopped notes, albeit in the extreme upper register. This combination of harmonics and the extreme upper register creates a highly characteristic, but seldom heard sound world.

In contrast to the first two movements, the last movement opens, and to a large extent

remains, in the much more familiar double bass register. Transparent and polyphonic sections contrast with, and build up to, loud orchestral tuttis. A short cadenza sums up before the final tutti brings the movement, and with it this strangely haunting work, to its end.

Marianne Thorsen, first prize winner at the 2003 Sion International Violin Competition (Switzerland), was born in Trondheim, and returned there in 2006 when she was appointed professor at the Music Department of Norwegian University of Science and Technology. She has also for many years been a professor at the Royal Academy of Music in London.

Marianne Thorsen studied with Bjarne Fiskum and finished her studies with Gyorgy Pauk at the Purcell School and the Royal Academy of Music, winning the Roth Prize and the DipRAM, the Academy’s highest award for performance. She founded the Leopold String Trio in 1991 and was their leader for 15 years, taking them on extensive tours throughout the UK and abroad to concert venues like Carnegie Hall New York, Musikverein Vienna, Concertgebouw Amsterdam and the Philharmonie in Cologne. The Trio released several CDs on Hyperion to great critical acclaim, including the complete Beethoven String Trios, Mozart Piano Quartets (with Paul Lewis), string trios by Dohnanyi, Martinu and Schoenberg, the Schubert ‘Trout’ Quintet (with Paul Lewis), and the complete Brahms Piano Quartets (with Marc-André Hamelin).

In 2000 Marianne Thorsen was appointed leader of the renowned Nash Ensemble of London – a frequent visitor to British music festivals, the South Bank, the BBC Proms, and music clubs throughout the UK. The Nash Ensemble has a regular concert series at Wigmore Hall and has released a number of CDs.

Marianne Thorsen has performed concertos with leading orchestras including the BBC Symphony Orchestra, the Philharmonia, City of Birmingham Symphony Orchestra, Orchestre de la Suisse Romande, Bergen and Oslo Philharmonic Orchestras. In 2006, 2L recorded Mozart Violin Concertos nos. 3-5 with Marianne Thorsen and the Trondheim Soloists. The CD won the Norwegian Spelleman Prize.

Göran Sjölin was born in Södertälje in Sweden, where he grew up in highly musical surroundings. Like all other members of his family Göran Sjölin took active part in local music activities, playing in various folk music- and bluegrass bands from early childhood. He received his formal training at the renowned Music Academy Ingesund in Värmland, where he graduated as a double bass player as well as a violinist. During his studies, Sjölin and his student colleagues arranged, together with their teacher Björn Holmvik, the Scandinavian Bass Work Shop.

After some time working with the Norwegian Radio Orchestra and the Oslo Philharmonic, Göran Sjölin came to the Trondheim Symphony Orchestra in the mid eighties. He has been the Orchestra's principal bass player from the beginning of the nineties. In addition to his work with the orchestra, he has been, and remains, an active teacher and conductor, as well as a performer in numerous chamber music groups. During his career, Sjölin has received various awards, which have enabled him to study at various times with Duncan McTrier in London. His double bass was made by the Italian master Gaetano Rossi in Milan in 1840.

Daniel Reuss (born 1961) studied with Barend Schuurman at the Rotterdam Conservatory. In 1990, he became director of Cappella Amsterdam, which he turned into a full-time professional ensemble that is now one of the most sought after in the Netherlands. From

2003 until 2006 he was also chief conductor of the RIAS Kammerchor in Berlin, with whom he recorded a number of successful CDs. Their CD with works by Martin and Messiaen (Harmonia Mundi) won both the "Diapason d'or de l'année 2004" and the "Preis der Deutschen Schallplattenkritik".

Daniel Reuss has been invited to conduct chamber orchestras and choirs throughout Europe. Among these may be mentioned the Akademie für Alte Musik Berlin, Concerto Köln, MusikFabrik and Collegium Vocale Gent. In summer 2006, at the invitation of Pierre Boulez, Daniel Reuss taught and conducted at the Lucerne Festival Academy. In February 2007 he made his debut at English National Opera, with Händel's *Agrippina*. In 2008 he made his debut at De Munt/La Monnaie in Bruxelles, conducting *Dido & Aeneas* in a production by the stage director Sasha Waltz. Since September 2008 he has been artistic director and chief conductor of the Estonian Philharmonic Chamber Choir.

Jim Samson, 2009

NORSK
KULTURRÅD

The CD is released with support from the Arts Council of Norway, the Norwegian University of Science and Technology (NTNU) in Trondheim, the Norwegian Society of Composers and the Norwegian Fund for Performing Artists.

Trust in Trondheim - where technology is born.

Whether in the oil industry, search engines or music - new standards are being set by the Norwegian University of Science and Technology.

NTNU collaborates with some fantastic music festivals and orchestras, all based in Trondheim. These include: The Trondheim Soloists, Trondheim Jazz Festival, Trondheim Chamber Music Festival, and the rock festival Pstereo. Whether it is technology or music, – you can trust in Trondheim. We hope you will enjoy this great piece of music by Ståle Kleiberg. www.ntnu.no

NTNU

Norwegian University of
Science and Technology

De to verkene som presenteres på denne CDen ble begge bestilt av Trondheim Symfoni-orkester, et orkester Ståle Kleiberg har hatt et langvarig samarbeid med. Han har bl.a. vært deres sesongkomponist, og i 2003 utgav orkesteret en CD med flere av hans orkesterverk.

Trondheim Symfoniorkester feirer hundreårsjubileum i 2009. Starten på det moderne, profesjonelle orkesteret kan imidlertid tilbakeføres til 1947. I dag er Trondheim Symfoni-orkester et av Norges ledende orkestre – et orkester som tiltrekker seg og stadig samarbeider med fremragende internasjonale solister og dirigenter. Trondheim Symfoniorkester har også et internasjonalt renommé, ikke minst som følge av svært suksessfulle turneer til Tyskland, Østerrike, Spania og Tsjekkia. Flere av deres tallrike CDer har dessuten fått strålende kritikker. Den foreliggende CDen er et godt eksempel på orkesterets grunnleggende holdning og utstrakte virksomhet som kulturentreprenør. Trondheim Symfoniorkester er en flittig bestiller av nytt orkesterrepertoar, og spiller fra tid til annen inn det beste av dette. Ved å samarbeide med plateselskapet 2L og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, hvor både Ståle Kleiberg og Marianne Thorsen er professorer, bringer orkesteret sammen institusjoner og individer som står for samme høye kunstneriske nivå som orkesteret selv. Resultatet har fremfor alt blitt et meget verdifullt tilskudd til norsk og internasjonal orkester-musikk. I tillegg fungerer samarbeidet ytterst stimulerende og utviklende for kulturlivet i Trondheim og hele den midnorske region.

Ståle Kleiberg ble født i Stavanger i 1958. Han er bosatt i Trondheim hvor han er professor ved Institutt for musikk ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. Kleibergs musikk er ofte å finne på konsertprogrammer i Norge så vel som i utlandet. De fleste av hans verk er skrevet på bestilling, ofte fra ledende orkestre, ensembler og utøvere. Det foreligger dessuten en rekke CDer med hans musikk, hvorav flere har fått fremragende internasjonal omtale.

Kleibergs musikk er preget av en personlig og ytterst karakteristisk form for utvidet tonalitet, og av nøye utarbeidelse av klanglige detaljer. Dette gjelder ikke minst for orkesterproduksjonen, som for eksempel hans første symfoni *Klokkeskjæret* og hans *Lamento: Cissi Klein in memoriam* – begge utgitt på CD med Trondheim Symfoniorkester i 2003.

Kleiberg har også komponert flere store vokalverk. Hans opera *David and Bathsheba* høstet stor anerkjennelse ved urforeføringen i 2008, og hans *Requiem – for the victims of Nazi persecution* er et av hans mest fremførte verk. I tillegg til de latinske messeleddene er også nye, spesialbestilte tekster av den skotske poeten og dramatikerken Edwin Morgan inkludert. Verket ble fremført i Washington National Cathedral den 11. september 2004, d.v.s. på minnedagen for terrorangrepene på Manhattan og Washington DC. Det ble også kringkastet nasjonalt i USA, spilt inn på CD med Washington National Cathedrals kor og kammerorkester, og har siden fått en rekke internasjonale fremføringer, som for eksempel i Krakow den 1. september 2008, d.v.s. på minnedagen for Hitlers angrep på Polen. Kleibergs *Requiem* er hovedverket i en trilogi skrevet over samme tematikk. De øvrige verkene i trilogien er orkesterverket *Lamento: Cissi Klein in memoriam* og cellokonserten *Dopo. Dopo* ble bestilt av Trondheimsolistene, som har hatt det på flere av sine turneprogrammer, og som også har spilt det inn på CD med deres kunstneriske leder, Øyvind Gimse, som solist. Flere av Kleibergs verker har en litterær tilknytning. Poetiske bilder gir ofte musikalske assosiasjoner, og disse klanglige forestillingene danner deretter inspirasjonsgrunnlaget for komponisten. Et utmerket eksempel på dette er det timelange verket *Rosevinduet, for resitatør og kammerorkester*. Verket ble urforeført i Nidarosdomen i 1992, og ble senere utgitt på CD med Daniel Harding som dirigent.

Konsert for fiolin og orkester ble komponert i 2005, og betraktes av Kleiberg selv som et av hans hovedverk. Konserten er i tre satser med en stor solokadens mot slutten av finalen,

og en mindre mot slutten av midtsatsen. Gjennom alle tre satsene skapes et mangfold av karakterer, stemninger og emosjoner. Dette er et resultat av en tematisk transformasjonsprosess, hvor de melodiske åpningsfrasene gradvis vokser, utvikles og endrer karakter. Denne tematiske metamorfoseteknikken er et karakteristisk trekk ved Kleibergs orkester- og kammermusikk, og i åpningen av fiolinkonserten er den spesielt klar og enkel å følge. Solofiolinens lange toner etterfølges av flere takter hvor solisten spiller alene. Åpningsfrasene får nå en ny rytmisk profil, og med det en subtil endring av karakteren. På en sømløs og organisk måte videreutvikles dette til et nytt nivå av tematisk transformasjon. Sololinjen har nå en klarere profil og skyggelegges av treblåserne. Dette leder så til en ny, sterkt kontrasterende formdel, også denne innledet av solofiolinen alene. Karakteren er nå lekende og energisk, fullstendig annerledes enn åpningstaktene til tross for at det er nøyaktig den samme rekkefølgen av tonehøyder som brukes. Det skapes med andre ord stor variasjon av et enhetlig materiale. Dette prinsippet om mangfold i enheten fortsetter å ligge til grunn for verket også når den tematiske prosessen etter hvert utvikler stadig mer radikale transformasjoner av det tematiske materialet.

Andre steder er tematiske transformasjoner av åpningsmaterialet knyttet sammen med helt nye ideer, som f. eks. de polyakkordiske strykereteksturene i begynnelsen av andre sats, også dette et karakteristisk trekk ved Kleibergs musikk. Det er også typisk for ham å kontrastere et homofont parti som dette med et parti som er preget av gjennomskinnelig polyfoni, i dette tilfellet en duett mellom solofiolin og en kontrapunktisk linje i obo og fløyte. Når duetten kommer igjen, er linjene invertert, slik at solofiolinen spiller den opprinnelige treblåserlinjen og vice versa. Solistens neste innsats er starten på en utvidet cantabile-del, hvor orkesterbakgrunnen består av minimalistiske polymetriske strukturer. Innimellom disse nye ideene kan sololinjen fra tid til annen gjenkjennes som transformasjoner av det tematiske materialet fra første sats.

Åpningen av siste sats er av en helt annen karakter. Den tilsiktede asymmetriske frasestrukturen gir et visst Stravinsky-aktig preg, mens den etterfølgende cantabile-linjen i solo-fiolinen klart alluderer til, og er avledet av, materiale i den foregående satsen, som i sin tur var en transformasjon av materialet fra første sats. Det dramaturgiske høydepunktet for finalesatsen så vel som for verket som helhet, er den utstrakte solokadensen mot slutten. Her kan det virke som om komponisten gir fantasien helt frie tøyler, men i realiteten er kadensen strengt komponert. Den tematiske prosessen fortsetter og bygger opp mot et orkestralt strettparti, som bringer verket til sin avslutning.

Hvis vi søker et stilistisk referansepunkt for denne musikken, er det kanskje ikke akkurat originalt å henvise til gjenkomsten av kvaliteter vi assosierer med Nord-Europa under første halvdel av det tjuende århundret. Komponister så forskjellige som Sibelius, Nielsen og Vaughan Williams etablerte alle unike dialoger med sentraleuropeisk og fransk modernisme, men på måter som tillot en tone av opphøyd idealisme, og av og til også oppriktig romantikk, noe som var utilgjengelig for modernistene selv. Kleiberg fortsetter og utvider denne typen dialoger. Han har aldri vært slave av moten, men det er slående at neoromantikken, som er hans mest naturlige uttrykksmåte, igjen har blitt del av vår generelle kultur.

Denne neoromantikken er langt mindre åpenbar i **Kontrabasskonserten**, som ble komponert i 1999, og urfremført året etter. Den nordiske tonen, en pastoral kvalitet, hvor naturelementene spiller med, synes her fremfor alt å vokse naturlig ut av mediet selv. Kombinasjonen mellom fullt orkester og solo kontrabass er meget krevende. Til tross for størrelsen på en kontrabass og volumet vi kan få fra en gruppe av dem, er kontrabassen det mest lydsvake av alle strykeinstrumenter. Instrumentets naturlige register og proporsjonene på strenger og hals gir det dessuten lite naturlig virtuositet. Det finnes imidlertid andre, helt unike kvaliteter ved dette instrumentet. De lange strengene kan frembringe

langt flere flageoletter, og av adskillig bedre kvalitet, enn noe annet strykeinstrument. På kontrabassen kan man faktisk spille lange melodier som kun består av høye, naturlige flageoletter, slik at det nesten høres ut som en seljefløyte, med de samme naturlige frembrakte "blåtonene". Kleiberg utnytter dette idiomatiske trekket ved instrumentet i midten og mot slutten av første sats. Solobassen spiller her en folketoneaktig melodi som kun består av naturlige flageoletter, mens strykerne skaper en skimrende bakgrunn, også den stort sett bestående av flageoletter. Det er en klar kontrast mellom disse luftige delene og resten av satsen, særlig den massive orkestrale åpningen som etterfølges av en duett mellom solo kontrabass og solo fagott, en duett som videreutvikles i den siste satsens polyfone kontekst.

Når solisten kommer inn i andre sats, er det igjen med en linje som består av flageoletter. I fortsettelsen får vi melodiske fraser hvor tonene produseres på vanlig måte, men i det ekstremt øvre registeret. Denne kombinasjonen av flageoletter og toner fra det aller øverste registeret skaper en høyst karakteristisk klangverden som sjelden høres.

Som kontrast til de to første satsene, starter siste sats i et langt mer normalt kontrabassleie. Satsen holder seg også langt på vei i et slikt leie. Formdeler preget av transparent polyfoni kontrasteres med, og bygger opp til, kraftige orkestrale tutti. En kort kadens oppsummerer før siste tutti bringer satsen og dermed dette sjeldne og uforglemmelige verket til ende.

Marianne Thorsen, førsteprisvinner av 2003 Sion International Violin Competition (Sveits), ble født i Trondheim. I 2006 ble hun utnevnt som professor ved Institutt for musikk ved NTNU, og vendte dermed tilbake til sin fødeby. Hun har også i flere år vært professor ved Royal Academy of Music i London.

Marianne Thorsen studerte med Bjarne Fiskum og avsluttet sine studier med Gyorgy Pauk ved Purcell School og Royal Academy of Music, hvor hun vant Roth-prisen og DipRAM, akademiets høyeste utmerkelse for utøvere. I 1991 grunnla hun Leopold String Trio, et ensemble hun ledet i 15 år. Disse årene var preget av høy turnéaktivitet, både innenlands, d.v.s. i England, men i høy grad også utenfor England. Hun brakte f. eks. trioen til konsertsteder som Carnegie Hall i New York, Musikverein i Wien, Concertgebouw i Amsterdam og Kölner Philharmonie. Trioen utgav også flere kritikerroste CDer på platemerket Hyperion. Disse utgivelsene inkluderer Beethovens samtlige stryketrioer, Mozarts Pianokvartett (med Paul Lewis), stryketrioer av Dohnanyi, Martinu og Schönberg, Schuberts "Ørretkvintett" (med Paul Lewis) og samtlige klaverkvartetter av Brahms (med Marc-André Hamelin).

I 2000 ble Marianne Thorsen utnevnt som ledende fiolinist i det høyt renommerte Nash Ensemble i London. Nash Ensemble blir jevnlig invitert til britiske musikkfestivaler, South Bank, BBC Proms og til konsertsteder over hele Storbritannia. Ensemblet har også en fast konsertserie i Wigmore Hall i London, og har utgitt en rekke CDer.

Marianne Thorsen har fremført fiolinkonserter med ledende orkestre som BBC Symphony Orchestra, Philharmonia-orkesteret, City of Birmingham Symphony Orchestra, Orchestre de la Suisse Romande, Bergen og Oslo Filharmoniske orkestre. I 2006 utgav 2L Mozarts fiolinkonserter nr. 3 til 5 med Marianne Thorsen og Trondheimsolistene. CDen vant Spellemanns-prisen som årets beste klassiske plate.

Göran Sjölin ble født i Södertälje i Sverige, hvor han vokste opp i et svært musikalsk miljø. Som alle andre familiemedlemmer tok Göran Sjölin aktivt del i det lokale musikklivet, hvor han spilte i ulike folkemusikk- og bluegrass-grupper allerede fra tidlig barndom. Den formelle musikkutdanningen fikk han på den velrenommerte musikkhøgskolen Ingesund i Värmland, der han avla eksamen både som bassist og fiolinist. Under studietiden sto Göran

og studiekameratene, og ikke minst deres kontrabasslærer Björn Holmvik som arrangører for Scandinavian Bass Work Shop.

Etter noen år i Kringkastingsorkesteret og Oslo Filharmoniske Orkester, kom Göran Sjölin til Trondheim Symfoniorkester på midten av 80-tallet. Han har vært orkesterets solobassist siden begynnelsen av 90-tallet. I tillegg til sitt arbeid som orkestermusiker har Sjölin også hele tiden vært en aktiv lærer, dirigent og kammermusiker. Han har i løpet av karrieren mottatt en rekke stipendier, som har gjort det mulig for ham å ha jevnlig studieopphold hos Duncan McTrier i London. Kontrabassen han spiller på er laget av den italienske mester Gaetano Rossi i Milano i 1840.

Daniel Reuss (født i 1961) studerte med Barend Schuurmann ved konservatoriet i Rotterdam. I 1990 ble han dirigent og kunstnerisk leder for Capella Amsterdam, som han gjorde til et fulltids profesjonelt ensemble, som i dag er et av de mest etterspurte i Nederland. Fra 2003 til 2006 var han også sjefsdirigent for RIAS kammerkor i Berlin, og utgav en rekke kritikerroste CDer med dem. Deres CD med verker av Martin og Messiaen (Harmonia Mundi) vant f. eks. både «Diapason d'or de l'année 2004», og «Preis der Deutschen Schallplattenkritik».

Daniel Reuss blir hyppig invitert til å dirigere de fremste kammerorkestre og kor over hele Europa. Blant disse kan nevnes Akademie für Alte Musik i Berlin, Concerto Köln, MusikFabrikk og Collegium Vocale Gent. Etter invitasjon fra Pierre Boulez ble Daniel Reuss invitert til å undervise og dirigere ved Lucerne Festival Academy sommeren 2006. Året etter ble han engasjert som dirigent ved English National Opera i Händel's *Agrippina*, og i 2008 gjorde han sin debut ved De Munt/La Monnaie i Brussel. Fra september 2008 har Daniel Reuss vært kunstnerisk leder og sjefsdirigent for Estlands filharmoniske kammerkor.

Göran Sjölin recording the
Concerto for Double Bass
and Orchestra, May 2007.

Recorded at Olavshallen, Trondheim, Norway
May 2008 (track 1–3) and May 2007 (track 4–6) by Lindberg Lyd AS

Recording Producer and Balance Engineer **Morten Lindberg**
Recording Engineer **Hans Peter L'Orange**
Assistant Engineer (track 4–6) **Ståle Heibæk Ødegården**

Editing **Jørn Simenstad**
Mix and mastering **Morten Lindberg**
SACD Authoring **Lindberg Lyd AS, Oslo**

Artwork and graphic design **Morten Lindberg**
Instrument photo **Jens O. Hegvik**
Kleiberg photo **Vegard Eggen** / *Thorsen* photo **Arnulf Johansen**
Sjölin photo **Adresseavisen** / *Reuss* photo **Marco Borggreve**

Executive producer **Morten Lindberg**

 www.2L.no

2L is the exclusive and registered trade mark
of Lindberg Lyd AS 20©09 [NOMPP0902010] 2L59SACD
Worldwide distributed by Musikkoperatørene and www.2L.no

This recording was made with DPA microphones, Millennia Media amplifiers
and SPHYNX2 converters to a PYRAMIX workstation, in 24 bit 96 kHz resolution.
www.lindberg.no

